



## ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

21 червня 2017 року

м. Київ

### Р І Ш Е Н Н Я № 130/вс-17

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у пленарному складі:

головуючого – Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Василенка А.В., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Козлова А.Г., Лукаша Т.В., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Щотки С.О.,

розглянувши питання підтвердження здатності кандидата на посаду судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Шибко Людмили Володимирівни здійснювати правосуддя у цьому суді,

встановила:

Рішенням Комісії від 7 листопада 2016 року № 145/зп-16 оголошено конкурс на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

2 грудня 2016 року Шибко Л.В. звернулася до Комісії із заявою про проведення стосовно неї кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за спеціальною процедурою призначення.

13 грудня 2016 року Шибко Л.В. допущена до участі у такому конкурсі.

Рішенням Комісії від 11 січня 2017 року № 2/зп-17 призначено кваліфікаційне оцінювання кандидатів, допущених до участі у конкурсі на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, у тому числі й Шибко Л.В.

Іншим рішенням Комісії від 8 лютого 2017 року № 17/вс-17 Шибко Л.В. допущена до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного кримінального суду.

Положеннями статті 83 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” (далі – Закон) закріплено, що кваліфікаційне оцінювання проводиться Комісією з метою визначення здатності кандидата на посаду судді здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо), професійна етика, доброчесність.

Шибко Л.В. 16 лютого 2017 року склала анонімне письмове тестування, за результатами якого набрала 65,25 бали, і згідно з рішенням Комісії від 17 лютого 2017 року № 12/зп-17 допущена до виконання практичного завдання на етапі іспиту під час кваліфікаційного оцінювання у межах процедури конкурсу до відповідних касаційних судів у складі Верховного Суду.

За результатами виконаного 21 лютого 2017 року практичного завдання Шибко Л.В. набрала 64,5 бали та згідно з рішенням Комісії від 29 березня 2017 року № 22/зп-17 допущена до другого етапу кваліфікаційного оцінювання “дослідження досьє та проведення співбесіди” у межах процедури конкурсу до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.

Згідно з абзацом 3 пункту 20 розділу III Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 3 листопада 2016 року № 143/зп-16 (далі – Положення), під час співбесіди обов’язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

Відповідно до положень статті 87 Закону, з метою сприяння Комісії у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання, утворюється Громадська рада доброчесності, яка, за наявності відповідних підстав, надає висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності.

Громадською радою доброчесності надано Комісії висновок про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Шибко Л.В. критеріям доброчесності та професійної етики, затверджений 14 травня 2017 року.

Відповідно до висновку, кандидат Шибко Л.В., як суддя Шевченківського районного суду міста Києва, 8 липня 2008 року ухвалила обвинувальний вирок у кримінальній справі за обвинуваченням А.В. (так названо засудженого Європейським Судом з прав людини (далі – ЄСПЛ) у зв’язку з нерозголошення відомостей про його особу) у вчиненні злочину, передбаченого частиною другою статті 309 КК України, що була предметом розгляду у ЄСПЛ і в якій констатовано порушення підпункту “с” пункту 3 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Тож, Шибко Л.В. брала участь в ухваленні рішення, передбаченого частиною другою статті 3 Закону України “Про відновлення довіри до судової влади в Україні” і повинна була підтвердити цей факт під час заповнення декларації доброчесності судді, однак такої вимоги не виконала.

На засіданні Комісії як у колегіальному, так і у пленарному складі, Шибко Л.В. не заперечила ухвалення нею, як суддею Шевченківського районного суду міста Києва, 8 липня 2008 року обвинувального вироку у кримінальній справі стосовно А.В. та зазначила, що під час розгляду цієї справи діяла у межах наданих їй повноважень, дотримуючись вимог діючого на той час законодавства та судової практики.

Вирішуючи питання відповідності кандидата на посаду судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Шибко Л.В. критеріям доброчесності та професійної етики в цій частині висновку, Комісія виходить з такого.

Відповідно до пункту 6 Умов проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, затверджених рішенням Комісії від 7 листопада 2016 року, серед документів, які кандидат на посаду судді подає для участі у конкурсі, є декларація доброчесності судді. У цій декларації кандидат, зокрема, зазначає, чи ухвалювалися ним рішення, передбачені статтею 3 Закону України “Про відновлення довіри до судової влади в Україні”, шляхом проставлення відмітки “підтверджую” або “не підтверджую” у пункті 17 цієї декларації.

Частиною другою статті 3 Закону України “Про відновлення довіри до судової влади в Україні” встановлено, що суддя суду загальної юрисдикції підлягає перевірці у разі, якщо він одноособово або у колегії суддів здійснював розгляд справи або ухвалював рішення з допущенням порушень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, констатованих у рішенні Європейського суду з прав людини.

Відповідно до статті 2 Закону України “Про відновлення довіри до судової влади в Україні” здійснення такої перевірки покладалося на Тимчасову спеціальну комісію з перевірки суддів судів загальної юрисдикції (далі – Тимчасова спеціальна комісія), яка була утворена при Вищій раді юстиції, а метою цієї перевірки, згідно зі статтею 1 цього ж Закону було, серед іншого, з'ясування фактів, що свідчать про порушення суддями присяги, наявності підстав для притягнення суддів до дисциплінарної або кримінальної відповідальності; утвердження в діяльності суддів принципів незалежності та неупередженості.

Відповідно до частини першої статті 49 Закону, суддю не може бути притягнуто до відповідальності за ухвалене ним судове рішення, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку.

Комітет Міністрів Ради Європи у статті 66 своїх Рекомендацій CM/Rec (2010)12 державам - членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухвалених на засіданні заступників міністрів 17 листопада 2010 року, врівноважив незалежність і відповідальність судді таким чином: “Тлумачення закону, оцінювання фактів та доказів, які здійснюють судді для вирішення справи, не повинні бути приводом для їх цивільної або дисциплінарної відповідальності, за винятком випадків злочинного наміру або грубої недбалості”.

Отже, за загальною тенденцією, відповідальність суддів допускається, але лише за умови свідомого (за наявності умислу або грубої недбалості) вчинення суддею відповідного проступку. Таким чином, у питанні відповідальності суддів на підставі рішення ЄСПЛ, в якому констатовано порушення певних норм Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, необхідно довести їхній умисел або грубу недбалість; відповідальність суддів не може ґрунтуватися лише на самому факті ухвалення ЄСПЛ такого рішення.

У пунктах 41, 42 свого висновку від 13 червня 2016 року № 847/2016 Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) зазначила, що ЄСПЛ лише встановлює відповідальність держави - відповідача. Неможливо розумно заявляти або припускати, що ЄСПЛ, розглядаючи передані йому справи усіх заявників, основну увагу у своїй практиці приділяє оцінці, кількісному визначенню та аналізу характеру чи ступеня вини (протиправне зловживання своїми повноваженнями, злочинний умисел або груба недбалість) кожного з тих

суддів, чиї національні рішення оскаржуються до ЄСПЛ. Це має бути предметом іншої, внутрішньої судової процедури.

Необхідно пам'ятати, що питання, яке розглядає ЄСПЛ, не зводиться до судового переслідування суддів, які брали участь у розгляді справи на національному рівні. Отже, будь-яке рішення цього Суду на користь заявника (включно зі встановленням порушення) не відповідає стандарту, необхідному для встановлення кримінальної відповідальності особи, оскільки справа процесуально не є судовим переслідуванням особи чи судді за протиправну поведінку.

Таким чином, у кожному конкретному випадку прийняття ЄСПЛ негативного рішення, національний орган, уповноважений вирішувати питання щодо відповідальності судді, повинен надати оцінку його поведінці та визначити ступінь його індивідуальної вини. В іншому ж разі, порушуватиметься принцип незалежності суддів, вони стануть вразливими до зовнішнього впливу та нестимуть відповідальність за причини, що виходять за межі їх службових функцій.

Відповідно до статті 2 Закону України “Про відновлення довіри до судової влади в Україні”, компетентним органом з питання перевірки судді суду загальної юрисдикції, у разі розгляду ним справи або ухвалення рішення з допущенням порушень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, констатованих у рішенні Європейського суду з прав людини, були Тимчасова спеціальна комісія та Вища рада юстиції.

Втім, як пояснила під час засідання Шибко Л.В., фізичні і юридичні особи не зверталися із заявами про проведення стосовно неї, як судді, котра ухвалила рішення з порушенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, перевірки, передбаченої Законом України “Про відновлення довіри до судової влади в Україні”. Отже, на національному рівні відсутні будь-які рішення, якими встановлено її вину в ухваленні рішень з порушенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, констатованим у рішенні Європейського суду з прав людини.

Окрім цього, як зазначила у поясненнях Шибко Л.В., справа мала закодовану назву “А.В. проти України”, що позбавило можливості її ідентифікувати за прізвиськом засудженого без отримання додаткової інформації; рішення у цій справі прийнято ЄСПЛ 29 січня 2015 року і набуло статусу остаточного 29 квітня 2015 року, тобто уже після завершення у січні 2015 року стосовно неї перевірки, передбаченої Законом України “Про очищення влади”.

Що ж стосується самої суті рішення ЄСПЛ, то викладені у ньому висновки указують на проблеми у застосуванні норм Кримінального процесуального закону та Кодексу про адміністративні правопорушення. Наразі вони уже вирішені, шляхом прийняття КПК України 2012 року, та можливістю застосовувати на національному рівні рішення ЄСПЛ під час розгляду кримінальних проваджень. Водночас, висновки ЄСПЛ не свідчать, що судді, які розглядали кримінальну справу, допустили порушення прав обвинуваченого і це підтверджується частковою окремою думкою судді ЄСПЛ Юдківської Г, в якій викладено детальний аналіз порушеної проблеми.

За таких обставин, Комісія приходить до висновку, що Шибко Л.В. обґрунтовано не підтвердила у декларації добросовісності судді факт прийняття нею

рішення, передбаченого статтею 3 Закону України “Про відновлення довіри до судової влади в Україні”.

Наступним доводом, який Громадська рада доброчесності поклала в основу свого висновку про невідповідність кандидата на посаду судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Шибко Л.В. критеріям доброчесності та професійної етики стало те, що у деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру за 2013 та 2014 роки вона не відобразила наявності у її чоловіка в період з 1 грудня 2000 року по 5 грудня 2015 року автомобіля марки ВАЗ 2104.

Під час засідання Шибко Л.В. заперечила проти цих доводів, посилаючись, що вони не відповідають дійсності, оскільки, як вона з’ясувала, власником зазначеного автомобіля є невідома їй особа, з такими ж, як її чоловік, прізвищем та іменем, однак, різним по-батькові. На підтвердження своїх тверджень кандидат надала довідки Територіальних сервісних центрів № 8047 та № 8041 Регіонального сервісного центру в місті Києві МВС України, згідно з якими за даними автоматизованої інформаційно-пошукової системи МВС та Єдиного державного реєстру МВС такий автомобіль на ім’я її чоловіка в указаний період не реєструвався і йому не належав; на даний час він також не перебуває у власності її чоловіка.

За таких обставин, доводи Громадської ради доброчесності про недоброчесність Шибко Л.В. у зв’язку з невідображенням у деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру за 2013 та 2014 роки відомостей про автомобіль ВАЗ 2104, спростовуються наданими кандидатом доказами.

Відповідно до частини першої статті 88 Закону, якщо Громадська рада доброчесності у своєму висновку встановила, що кандидат на посаду судді не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності, то Комісія може ухвалити рішення про підтвердження здатності такого кандидата на посаду судді здійснювати правосуддя у відповідному суді лише у разі, якщо таке рішення підтримане не менше ніж одинадцятьма її членами.

Дослідивши досьє кандидата, заслухавши доповідача члена Комісії Весельську Т.Ф., надавши оцінку фактам, викладеним Громадською радою доброчесності, та аргументам, наведеним Шибко Л.В., Комісія за результатами голосування більшістю голосів (дванадцять із чотирнадцяти членів Комісії) приходить до висновку, що доводи Громадської ради доброчесності про невідповідність кандидата критеріям доброчесності та професійної етики не знайшли свого підтвердження під час процедури кваліфікаційного оцінювання у межах конкурсу на зайняття вакантної посади судді Верховного Суду.

З огляду на викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону, Положенням про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, Комісія

вирішила:

визнати Шибко Людмилу Володимирівну такою, що за критеріями професійної етики та доброчесності підтвердила здатність здійснювати правосуддя

у Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду, а Комісії у складі колегії завершити проведення стосовно неї кваліфікаційного оцінювання.

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

А.В. Василенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

А.Г. Козлов

Т.В. Лукаш

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

С.О. Щотка